Hildebrand Veckinchusen, Briefwechsel eines deutschen Kaufmanns im 15. Jahrhundert (Leipzig, 1921). Koos C. Mettig'iga (vt.) andis S. välja »Schragen der Gilden u. Aemter d. Stadt Riga bis 1621« (Riia, 1896). Hilisemal ajal on ta avaldanud rea kirju Tartu ülikooli tekkimisloo kohta; neist on eriti tähelepanuväärt »Alt-Dorpat. Briefe a. d. Jahrzehnten d. Hochschule« (Abhandl. d. Phil.-hist. Klasse d. sächs. Akad. d. Wissensch. XXXVIII, 2, Leipzig, 1926). Samuti on S. sulest ilmunud rida väikesemaid artikleid ajakirjas »Balt. Monatschr.», Õp. E. S.-i istungiteateis j. m.

Alb. acad. 8608; Левицкій II, 597–99; S.-i akt ülikooli arhiivis. *O. F.*

STIEGLITZ, Alexander, parun, tulundustegelane ja kunstimetseen, sünd. 1. (6.?) IX 1814 Peterburis tulundustegelase pojana, oli puuvillaketramise- ja kudumistööstuse arendajaid Venemaal ja ehitas a. 1840 Peterburis puuvillaketramis- ja -kudumisvabriku. A. 1845 omandas S. kiratseva Narva kalevivabriku, mis a. 1834 oli asutatud Reinimaalt pärit H. Momma' (sünd. a. 1790) poolt, ja kutsus selle juhatajaks Moskva kalevivabriku direktori Napoleon Peltser'i (sünd. a. 1802 Reini ääres Saksamaal, surn. a. 1887). S.-i kapitaliga uuendati vabriku sisseseade ja ehitati vabrik ümber tolleaegsete nõuete kohaselt, nii et see ettevõte, mis praegu (1928) võib tööd anda 1200 töölisele, valmistades aastas kuni 600 000 arssinat kalevit, peagi omandas laiema kuulsuse. A. 1851 algas S. Narva linaketramis- ja kudumisvabriku ehitamist. See vabrik suudab praegu (1928) rakendada töösse 2200 töölist ja ümber töötada kuni 600 000 puuda lina ja džuuti aastas, olles seega suurim sellelaadiline ettevõte Eestis. — S. oli omal ajal tuntuimaid isikuid Peterburi kõrgemas seltskonnas. Ta oli ka ise pangaomanik ja toimis aa. 1860–66 Vene riigipanga direktorina. Tundes huvi kunsti vastu asutas ta Peterburis kõrgema kunsti- ja käsitöökooli, toetades seda suurte summadega. Mainitud koolis on oma kunstilise hariduse saanud mitmed Eesti kunstnikud. — S. suri 24. X 1884 Peterburis.

Р. Б. Сл.; Narva Kalevi Manufaktuuri juhatuselt j. m. saadud andmed. *J. M.*

STIGOT ANDERSEN, Taani asehaldur Eestis, pärit Hvide soost, sünniaeg teadmata, sai samanimelise marssali pojapojana kun. Kristof II troonile astumisega a. 1320, mil ta suguvõsa tagasi pöördus Taanisse, enda kätte suure osa oma pärismõisaid Sjellandil, Fyenil ja Jüütimaal ja oli Jüüti aadlioppositsiooni juhte kun. vastu. A. 1331 läks ta üle krahv Gerti poole ja oli peale viimase langust kun. Waldemari pooldajaid, kes ta peale eestlaste 1343. a. vabadusvõitlust määras Eestimaa asehalduriks; sel kohal püsis S. 1347. a.-ni. Et Eestimaa Taani osa oli ordu valduses, oli S.-i ülesandeks selgitada Taani ja ordu vahekorda ses küsimuses. Oma esialgsest nõudest, et ordu Taani alalt oma väed tagasi tõmbaks, loobus Taani pea. S.-i osa asja kohta käivais läbirääkimisis on võrdlemisi tume, kuid igatahes näib olevat võimalik tema juures tähele panna õige suurt vastutulelikkust ordu püüetele, kellelt ta sai ka lääni. Taanisse tagasi pöördunud, oli ta kun. usaldusosaline kuni Waldemar IV Atterdag'i (vt.) ettevõetud mõisate reduktsioonini, mille all ta isiklikult kannatas. Rahulolematu Jüüti aadli eesotsas võitles ta siis vahelduva õnnega kun. vastu. — S. suri a. 1369.

C. F. Bricka, Dansk biogr. Lexikon VIII (1894); Bunge, Herzogth. Estl., 73–82; Seraphim, Livl. Gesch. I II, lk. 147–50. *J. L.*

STILLING, vt. **JUNG-STILLING.**

STODEWESCHER, vt. **SILVESTER STODEWESCHER.**

STRANDMAN, Otto, riigimees, õigusteadlane, sünd. 18. XI 1875 Virumaal Kadrina klk. õpetaja pojana, õiendas a. 1896 eksternina küpsuseksami ja õppis selle järel õigusteadust Tartu ja Peterburi ülikoolis. Lõpetanud viimases õigusteaduskonna a. 1903, asus S. advokaadina Narva, kust varssi siirdus Tallinna. Advokaadi ameti kõrval teotses S. »Eesti Postimehe« toimetuses ja võttis agarasti osa XX sajandi alul hoogustunud Tallinna eesti avalikust elust, kuuludes K. Pätsi (vt.) ümber koondunud Põhja-Eesti radikaalide rühma. 1904. a. valimistel pääsis ta Eesti-Vene bloki võidu järel Tallinna linnavolikokku. 1905. a. pidi S. karistussalkade eest põgenema välismaale, kus elas Šveitsis j. m. 1909. a. osutus tal võimalikuks Tallinna tagasi pöörduda. Esinedes 1905. a. sündmustega seotud protsessides ja kaitstes Eesti ajalehti vaba sõna piiramispüüete vastu omandas S. peagi väljapaistva advokaadi kuulsuse. Samal ajal jätkas ta oma seltskondlikku tegevust, toimis »Estoonia« juhatuses, Tallinna Vastastikuses Krediitühisuses ja teisis eesti rahvuslikes ettevõtteis. Kui aastail enne ilmasõda Tallinnas asutati eesti haritlaste klubi, kujunes selles S.-i ümber nooremate radikaalsete haritlaste rühm (J. Vilms, J. Kukk, M. Püümann j. t.), kes elavat huvi tundis Eesti autonoomia vastu ja selle teostamisvõimalusi kui ka teisi aktuaalseid politilisi küsimusi harutas oma korrapäraselt peetavail kooskäimistel. 1917. a. veebruarirevolutsiooni järel oli S. eesti seltskondlikkude asutiste liidu mõtte algatajaid ja valiti selle Tallinna osa-